

2.12.2025

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Eduskunnan sivistysvaliokunta on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriön vastinetta lausuntoihin, jotka koskevat hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi valtakunnallisesta osaamistietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää vastineensa täydennyksenä seuraavaa:

Koulutustietojen tallentamisvelvollisuus korkeakoulujen osalta (1. lakiehdotuksen 22 b ja 22 c §)

Sivista on korostanut valiokunnalle, että ”tutkinnon osat” -termin sisältö ja tallennusvelvoite on määriteltävä tarkasti, jotta eri koulutusmuodot eivät tulkitse velvoitteita eri tavoin. Korkeakouluissa ja vapaassa sivistystyössä tämä on erityisen tärkeää, koska esityksen sanamuoto jättää tilaa tulkinnalle.

Unifi on lausunnossaan todennut, että määrittely tutkinnon osista vaatii edelleen täsmennystä. Yliopistolaki ei tunnista erillisiä tutkintojen osia eikä saa syntyä tilannetta, että tutkintojen osista syntyy eri tulkintoja. Kansallinen osaamistietovaranto voi yhdessä muiden palveluiden kanssa tukea koulutustarjonnan näkyvyyttä ja saavutettavuutta. Uudistus ei kuitenkaan saa muodostua liian raskaaksi korkeakouluille. Uudistuksen onnistuminen edellyttää riittävää tukea ja resurssointia. Tavoitteena on sujuvoittaa ja yhtenäistää järjestelmien käyttöä, ei lisätä manuaalista lisätyötä. Palveluiden ja tietovarantojen yhteensovittaminen on keskeistä uudistuksen onnistumisen kannalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että tutkintojen osista on säädetty yliopistolaissa ja ammattikorkeakoululaissa. Yliopistolain 7 §:n mukaan yliopistoissa voidaan suorittaa alempia ja ylempiä korkeakoulututkintoja sekä tieteellisiä ja taiteellisia jatkotutkintoja. Yliopistot voivat järjestää myös erikoistumiskoulutusta, *tutkintojen osia sisältävää koulutusta täydennyskoulutuksena, avoimena yliopisto-opetuksena tai muutoin erillisinä opintoina* sekä muuta täydennyskoulutusta. Ammattikorkeakoululain 10 §:n mukaan ammattikorkeakoulussa annetaan sille myönnetyn toimiluvan rajoissa korkeakoulututkintoon johtavaa opetusta ja ammatillista opettajakoulutusta. Ammattikorkeakoulu voi järjestää myös erikoistumiskoulutusta, *tutkintojen osia sisältävää koulutusta täydennyskoulutuksena, avoimena ammattikorkeakouluopetuksena tai muutoin erillisinä opintoina* sekä muuta täydennyskoulutusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että tutkinnon osia ole lainsäädännössä tarkemmin määritelty. Tutkinnon osalla tarkoitetaan mitä tahansa tutkintoon kuuluvaa tutkintoa itseään pienempää osaa eli käytännössä korkeakoulun tutkintosäännön mukaista yksittäistä opintojaksoa tai useamman opintojakson muodostamaa laajempaa opintokokonaisuutta. Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää 1. lakiehdotuksen 22 b §:ää täsmennettäväksi siten, että avoimena korkeakouluopetuksena järjestettävän opetuksen lisäksi myös erillisinä opintoina järjestettävien tutkintojen osia sisältävän koulutuksen tarjonta olisi tallennettava tietovarantoon silloin, kun kyse on yliopiston tai ammattikorkeakoulun avoimesta koulutustarjonnasta. Merkitystä ei olisi sillä, millä termillä (avoin korkeakouluopetus tai erilliset opinnot) korkeakoulu niitä yleisölle tarjoaa. Tällainen koulutustarjonta koskisi esimerkiksi opettajakoulutusopintoja.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) on katsonut lausunnossaan, että siihen koulutustarjontaan, jonka sisällyttäminen tietovarantoon on korkeakouluille velvoittavaa, tulisi

2.12.2025

sisällyttää myös korkeakoulujen erikoistumiskoulutukset. Karvi on todennut, että erikoistumiskoulutuksista on säädetty korkeakouluja koskevassa lainsäädännössä, ja ne ovat tärkeä tutkinnonjälkeinen koulutusmuoto työikäisille aikuisille. Niihin voidaan käyttää korkeakoulujen budjettirahoitusta, mikä erottaa ne liiketaloudellisesti rahoitetusta korkeakoulujen tarjoamasta täydennyskoulutuksesta. Erikoistumiskoulutuksia hyödynnetään myös erilaisissa työelämän muutostilanteissa työikäisen aikuisväestön lisä- ja uudelleen koulutuksina. 2020- luvun taitteessa noin 80 prosentilla korkeakouluista oli ollut erikoistumiskoulutuksissa opiskelijoita erilaisten työelämän muutostilanteiden vuoksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö yhtyy Karvin lausunnossaan esittämään ja esittää valiokunnalle erikoistumiskoulutusten lisäämistä 1. lakiehdotuksen 22 b §:ään.

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää lisäksi, että 22 b §:n ammattikorkeakoululain mukaista koulutusta koskevasta 1 momentin 4 kohdasta poistettaisiin maininta ensihoitaja-, terveydenhoitaja- ja kättilökoulutuksesta, joita koskeva hallituksen esitys annetaan eduskunnalle vasta vuoden 2026 alussa ja niitä koskevat lakimuutokset tulisivat voimaan 1.8.2028 alkavan koulutuksen osalta. Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää myös, että korkeakouluopintoihin valmentavan koulutuksen osalta mainittua kohtaa täsmennettäisiin siten, että kyse on maahanmuuttajille tarkoitetusta koulutuksesta.

Edellä esitetyn perustella opetus- ja kulttuuriministeriö esittää 1. lakiehdotuksen 22 b §:n 1 momentin 4 ja 5 kohtia täsmennettäväksi seuraavasti:

22 b §

Tietovarantoon tallennettava koulutustarjonta

4) ammattikorkeakoululaissa tarkoitettujen tutkintojen, avoimena ammattikorkeakouluopetuksena tai muutoin erillisinä opintoina järjestettävän tutkintojen osia sisältävän koulutuksen, erikoistumiskoulutuksen, ammatillisen opettajankoulutuksen sekä maahanmuuttajille tarkoitetun korkeakouluopintoihin valmentavan koulutuksen tarjonnasta;

5) yliopistolaissa tarkoitettujen tutkintojen, avoimena yliopisto-opetuksena tai muutoin erillisinä opintoina järjestettävän tutkintojen osia sisältävän koulutuksen sekä erikoistumiskoulutuksen tarjonnasta;

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää lisäksi, että 1. lakiehdotuksen 22 c §:n 1 momentin 1 kohdan säätämistapaa selkeytetään siten, että siinä ei lueteltaisi erikseen koulutuksia, vaan kaikki muu kuin 22 b §:ssä mainittu ammattikorkeakoululain ja yliopistolain mukainen koulutuksen tarjonta voitaisiin tallentaa vapaaehtoisesti. Säätämistapa vastaisi myös 22 c §:n 1 momentin 2 kohtaa.

22 c §

Vapaaehtoisesti tallennettava koulutustarjonta

2.12.2025

1) muun kuin 22 b §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitetun ammattikorkeakoululain ja yliopistolain mukaisen koulutuksen tarjonnasta;
